

KOMÁROM-VÁRMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TATA, KOSSUTH-TÉR. 5.
Sürgőnycim: SAJTÓ, TATA.
☐ TELEFON: TATA 19. ☐

:: A Tanácsok hivatalos lapja. ::

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 20 Korona
Fél évre . . . 10
Negyed évre . . . 5
Egyes szám ára 40 fillér.

Komárom vármegye Direktóriuma.

3140./1919. sz.

Meghívó.

Komárom vármegye tanácsa folyó évi augusztus hó 3-án d. e. 10 órakor Tatán a Várhelyiségben a folyó évi július hó 23-án felfüggesztett ülését folytatja, amelyen a tárgysorozat le nem tárgyalt része kerül folytatásilag elintézés alá.

A le nem tárgyalott ügyrend pontjai:

9. Vármegyei husellátás.
11. Ipartermelés.
15. Sajtó és propaganda.
16. Forradalmi törvényszék jelentése.
19. Vármegyei forradalmi törvényszék megválasztása, illetve megerősítése.
21. Megyei intézőbizottság kiegészítése.
22. Törvényes időben benyújtott indítványok tárgyalása.

Ezen ülésre a vármegye intézőbizottsága a megyei tanács tagjait meghívja és pontos megjelenését kéri

Tata, 1919. július hó 25-én.

Varga.

Tata-Tóváros jövője, kapcsolatban a házhely — kiosztással.

A tanácsállam egyik ígérete, hogy kertes házat juttat az arra szoruló dolgozóknak. Bár a rászorultság mértékének és a családi körülményeknek egyénenként történő elbírálása, az építő anyag — és munkacso hiánya e házhely kiosztás keretein erősen megszükkíti, mindazonáltal a már megindult munkálatok során Tata-Tóvárosnak olyan mérvű terjeszkedése és fejlődése fog bekövetkezni, amely normalis fejlődés mellett évtizedek eredménye lett volna.

A lakosság zömét alkotó rétegek gondolkodása felszabadult, egyéni öntudata, ambíciója fokozódott. E széles néprétegek illy módon felfokozott igényei kultur-intézmények létesítésében keresik a kielégítést. Széltében beszélünk a megépítendő munkás-otthonról, kulturpalotáról, nyilvános könyvtárról, nyaraló- és sporttelepről, gyermekjátékosztról, közfürdőről, színházról, városi szállodáról, csatornázásról és vízvezetékéről.

Ha a „Többtermelés” ragyogó jelszavának fényét szomorú közállapotaink a „Termelés” mécsesének halványabb világosságává tompítják is, e „Termelés” is műszaki létesítményeknek kell mintegy alátámasztani. Gyáraink, mezőgazdasági üzemeink idegen kézre kerültek. Utaink rosszak. Igás jószágunk, hustermelő állatunk fogytán van. A megye-székhelyé vált Tata-Tóváros egyúttal ipari- és kereskedelmi gócponttá lesz. A közeljövő perspektívájából ipartelepek, közúti jellegű gazdasági vasut, hízaló-telep keletkezése bontakozik elő.

Városunkra úgy a természet, mint a történelem pazarul szórta kincseit. Vannak halastavaink, van kristálytisza forrásvizünk, mely a város szívét szeli át, van melegforrásunk, amelyben a lóbusz virít, van pártját ritkító közkertünk, vannak történelmi nevezetességű épületeink, műkincseink, van a természet minden szépségével bőven megáldott környékünk, kiránduló helyekkel, van kifizető vasúti összeköttetésünk, van európai hírű lovas sportunk. — Csupa pompás ígéret, ami valóra válni készül.

Hogy a kincseket érdemük szerint értékesítsük, hogy a középületeket és kultur-létesítményeket célszerűen helyezzük el, hogy a csatornázás — a közut vasúti az igényeknek megfelelően legyen meg és tovább fejlesztésre alkalmas módon építhető, hogy a gyár fűtése és szennyvíze meg ne fertőzze levegőnket és vizünket, hogy munkástelep a gyártelepre alkalmas terület közelében létesíthessék, hogy a ma még két külön községet mindkettő részére szervezen egybekapcsoljuk, ezekhez első sorban az szükséges, hogy a felmerülő kívánások a higgadt ész, a statistika és az anyagi lehetőségek körlehetetlen retortáján átszűrőssenek s az így kiértésmeket arra hivatott, széles látókörű mérnök szervezen összefüggő „Várostervvé” egyesítse.

Ha ezen előtanulmányokon nyugvó városterv nélkül — mintegy ötletszerűleg — házhely-kiosztáshoz fogunk, a keletkező telep elhelyezése, kiépülő utcáinak iránya és szélessége, a teleknagyság, a beépítés módja döntően — és előreláthatólag károsan fogja befolyásolni a város jövő fejlődését. Ne adjuk el a jelenért — a jövőt, a máért — a holnapot. Ne sietessük a házhelykiosztásokat addig megrendelésre nem áll a városterv, mely a lakótelepeket szervezen, a közérdeknek megfelelő módon elhelyezi.

A városunkban székelő megyei intéző gazdasági műszaki hivatal az ügyet nagy szeretettel és odaadással készíti elő. Felkérjük a lakosság minden rétegét, hogy ez ügyre vonatkozó komoly indítványait tárgyalja meg, s az így kitisztult eszmékkel keresse fel a hivatalt (Hajdu-utca 17), hogy kívánásokban, eszmékben és tapasztalati adatokban meggazdagodva mielőbb egészséges terv lásson napvilágot.

A villany és a víz.

Bármennyire is kidolgozza az ember valamely munkájának tervét, a munka befejeztével többnyire mégis talál rajta kifogást és javítani valót.

Ezúttal a tatai villanyról és a leendő vízvezetékéről lesz szó.

Mikor 1912-ben a tatai villanytelep felépült és megkezdte működését, még nem volt háború és anyaghiány, úgy, hogy mindenki olcsón és könnyen bevezethette volna a villanyvilágítást házába. De nagy mulasztás és hiba volt, hogy ezt nem tették köte-

lezővé minden háztulajdonosnak. Ennek nagy hátrányait keservesen tapasztalják a háború óta azok, akik nem a saját házukban laknak és a háziur nem vezettette be a villanyt részint fősvénységéből, részint pedig mivel nem volt kötelező.

A háború kitöréséig még nem volt semmi baj a világítással, mert akkor még könnyen be lehetett szerezni petróleumot, gyertyát, vagy más fényforrást. De amidőn a világháború lángjai felécsaptak és beállottak a különféle mizériák, köztük a petróleum-hiány is: akkor lett szembetűnő, hogy milyen súlyos mulasztás volt a villanyvilágítás bevezetését kötelezővé nem tenni mindazoknak, akiknek házuk van.

Azok a háztulajdonosok, akik saját házukban laktak, természetesen azonnal berendezték lakásukat villanyvilágításra; de már azon háztulajdonosok legelőbbje, akiknek több házuk volt, csak abba az egybe vezettette be a villanyt, melyben ő lakott, míg azzal nem sokat törődött, hogy a lakónak a minden más fényforrásnál sokkal tisztább, kényelmesebb és világosabb villanyvilágítása legyen. Igaz, hogy a lakók akkor még megelégedtek a petróleummal is, — mert volt. De a háború alatt megkezdődött a nyomorúság: a petróleum-mizéria. A jegyrendszer beálltával egy hónapra mindenki oly kevés petróleumot kapott, mely a legnagyobb takarékoskodással sem tartott tovább egy hétnél.

A lakók hiába kérték a háziurat, hogy vezettesse be a villanyt, hiszen saját házáról van szó: a háziurak legnagyobb része megtagadta ezt azzal az indoklással, hogy most a bevezetés horribilis összegbe kerülne. A lakók pedig kénytelenek voltak belenyugodni abba, hogy sötétben maradjanak este, — kivált télen. S a háború alatt, mikor a protekció leginkább dühöngött, csupán a protekciók tudtak a havi adagon felül petróleumot szerezni.

Hányszor hallotta az ember a lakótól, hogy ő nem sajnálná a kiadást a villanyvilágítás bevezetésére, de azt mégsem teheti, hogy a más házába vezesse be és ebben igaza volt akárcsak. Ha pedig a háziurral kontraktust akart kötni, hogy pl. a bevezetési költségek felét fedezi, vagy esetleg többet is, — erről a háziur hallani sem akart.

Legjobb dokumentálja a háziurak fősvénységét az az eset, amely 1917-ben, tehát a legnagyobb világítás-mizéria idején történt. Egy háziur, aki a saját házában lakott és csupán egy szobát adott ki bérbe, bevezettette a villanyvilágítást mindazon szobákba, melyekben ő lakott, de már abba az egybe nem, melyet bérbe adott, holott mindössze néhány méter dróttal kellett volna fizetnie többet, ami pedig az egészhez viszonyítva elenyészően csekély. De hát ki törődik a lakóval? Világítson amivel tud. En pedig saját szememmel láttam, amint a lakó egy hideg téli estén a háziur udvari szobájának ablaka alá állt titokban, hogy ott a kiszűrődő világosságnál olvassa el az esti újságot.

Télen különösen keserves a világítási anyagok hiánya. Ilyenkor hallani különösen, hogy egyes emberek, kiknek nincsen villanyuk, kénytelenek hét-nyolc órákor lefeküdni, mert világító nincs és a sötétben mit csináljanak? S míg azok, akik csillárok mellett éjfélig, vagy azon túl is fennmaradva talán valami haszontalansággal, kártyával vagy más luxus-dolgokkal foglalkoznak, addig azok, akiknek saját hibájukon kívül nincsen villanyvilágításuk, kénytelenek lefeküdni még akkor is, ha dolgukat lefekvés előtt szeretnék elvégezni. Ezeket akartuk megjegyezni a villanyvilágításról. Reméljük, hogy a közeljövőben megszűnik az anyagihiány és akkor az összes háztulajdonosok bevezetik a villanyvilágítást, de nemcsak maguknak, a saját kényelmükre, hanem a lakóknak is. Ezt meg lehet kívánni minden háziurától, ellenben a lakótól nem lehet kívánni, hogy ő vezesse be a más házába. Ha pedig a háziurak erre nem volnának hajlandók, el kell rendelni és kötelezővé tenni.

Még valamit a vízről. Már tervbe vették a városi vízvezeték készítését, de a megvalósítása valószínűleg csak az anyagihiány és a drágaság elmúltával történik meg. Fel kell hívni az illetékesek figyelmét arra, hogy a vízvezeték bevezetését minden háztulajdonosnak tegyék kötelezővé, nehogy olyan igazságtalanságok történjenek, mint a villanynál, t. i. hogy egyik ember csak megcsavar egy csapot és már ömlik a víz, a másik pedig továbbra is mésszről, a kútról hordja.

Még az építés előtt vagyunk, még nem késő!
(Luna.)

Szemelvények a „Komáromi Ujság“-ból.

Kezünkbe került egy lap, mely a csehek által megszállt komáromi, általában a megszállt terület gazdasági és politikai életét tárja elénk.

A lap minden sorából kiérzik az elkeseredés hangja, minden mondat egy-egy feljajdulás, nem is vennők figyelembe, ha abból nem a mi testvéreink, a mi apáink-anyáink nyomoráról, szenvedéseiről volna szó.

Ezek olvasása után elképzelhetjük, hogy mily erőszakkal nyomnak el minden gondolatot, mícsoda megaláztatásban részesítenek mindenkit, aki érzi, tudja, hogy ő is ember. Magunk elé képzelhetjük azokat a szóval szomorú alakokat, akik most Komárom utcáin elhaladva várják bizonytalan sorsukat.

De nem kell ezt most kommentárral kísélni; csupán leközlünk néhány szemelvényt, melyből kitűnik, hogy mily eszközökkel dolgozik az imperializmus.

Ime itt van egy passzus, mely az ottani gazdasági élet hű tükré: „A pangó, helyesebben teljes megszünt ipar, kereskedelem, békés munka, normális élet újra visszatérne... Majd alább így folytatódik: „Ha súlyos volt a komáromi piac helyzete a háború alatt, százsor súlyosabb a mai viszonyok között.“

A következőkből pedig kiérzik az elkeseredés, hogy az erőszak, a generálisok kardesőrtető hada ideig-óráig elszólitotta tőlünk őket, valamint az is, hogy szinte került a vidék Komáromot, mint a csehek főfészékét. Ime: „A Duna túlsó oldala teljesen kikapcsolódott a mi forgalmunkból. Komárom innen-eső oldalán levő három irány felé haladó vasut közül pedig jelenleg egy sem szállít utasokat.“

Komárom közlemezéséről pedig ezeket mondja: „Ha nem hoztak elegendőt be, a jó komáromiak egész processzióval mentek ki a falvakba. De most még ettől a nem éppen kellemes kirándulástól is el vagyunk zárva.“ Így folytatja tovább: „Azt se tessék ám hinni, hogy a Komáromot környékező vidék jelenleg valami tejjel-mézszel folyó Kánaán, amely a saját zsirjában fullad meg. A zsirinség arra kényszeríti a falusiakat, hogy saját maguk használják fel a zsirpotló tepszereket. Komáromtól 20—30 kilométerre eső

falvakban, ahol tehát nem lehet azt mondani, hogy a város közelsége verte fel az árakat, ép oly óriási magasak az árak, mint Komáromban, épen olyan nagy a túlekedés, a kilincselés az élelmiszerek után mint ott...“

Az általános gazdasági élet pangását, valamint az óriási munkanélküliséget a következőkben festi: „Naponta csoportostól állanak a munkára várók a városháza előtt. Van közöttük mindenféle szakmabeli s valamennyi örömmel vállalna munkát. A munkában állók beláthatóan igaz és jogos panasza: túl alacsony a munkabér s nem több, mint amennyi a minimális napi élelem megszerzésére is alig elegendő... és nagy eredmény már az is, ha a munkás foglalkozáshoz jut...“

A nagy szigor miatt krokodilus könnyeket hullató barátainknak szól a cseh zsupán következő rendelete, mely ekkép szól: „... a megállapított árak túllépőit 1 héttől 5 hónapig terjedhető börtönnel és 10.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetjük.“ burzsuk, junkerek, nagytőkések, kis és nagykapitalisták: gondolkozzatok...“

De a gazdáknak is kedveskedik a zsupán következő rendete: „... a gabona mennyiségét a szlovákföldi terményhivatal megbizottainak kell beszoigáltatni, s egy métermázsza buzéért 100, rozs, illetve árpáért 87 korona lesz fizetve. Azon gabonamennyiségek, amelyek a termelők által nem lesznek beszállítva, káthatalommal lesznek rekvirálva és ezen rekvirált gabonamennyiségekért buzéért métermázsánként 60, rozs- és árpáért 50 korona lesz megtérítve. Elvárom, hogy a gazdaközönség...“

Ügye-e, milyen barátságos közeg! Azt hisszük, nem kell folytatni tovább, mert akiknek esze van, megérti, hogy mi következik utána.

Csak a száraz tényeket közzöltük min minden kommentár nélkül és ha figyelembe vesszük, hogy a lap cenzurán ment keresztül, tisztában lehetünk a megszállt területeken uralkodó, nem éppen rózsásnak — mondható állapotokról.

Hisszük, hogy a proletárság, még nagyobb lelkesedéssel, nagyobb elszántsággal fog küzdeni a világ proletáriátusának felszabadításáért és ha a kapitalisták minden ördöge össze is fog ellenünk, nem nyugszunk addig, míg egy elnyomott lesz a földkerekségén.

Fő! a fővel, te éhes proletár! Szünjön meg minden panasz, pusztuljanak a kishitűek és csak egy jelszavunk legyen: Előre!

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Fegyverviselés.

Még mindig azt lehet tapasztalni, hogy katonák, a Hadügyi Népbiztosság rendeleteivel ellentétben, oly alkalmaknál viselnek oldal-lőfegyvert, amikor ennek viselése nemcsak tiltott, de felesleges is, mint például kávéházban, színházban, sétatereken stb. Főleg a fiatalabb elemek tetszelegnek ily helyeken fegyveresen, azaz többnyire minél nagyobb méretű ismétlő-, vagy forgópisztollyal oldalukon és a nélkülözhetetlennek látszó lovagiövessző- vagy pálcával kezükben.

Ily viselkedéssel a fegyver, illetőleg a katonaság komoly voltát veszélyeztetik, sőt sokszor nevetségessé teszik magukat a közönség előtt.

Ezen és egyéb fészegségek beszűntetése céljából és a szocialista szellemnek megfelelően szabályozta hadügyi népbiztosság a fegyverviselést.

Ujból és nyomatékosan elrendelem tehát: 1. (Fegyvert, oldal vagy lőfegyvert), csakis kivonulásoknál, gyakorlatoknál stb., stb. szabad viselni, ha a kivonulás célja ezt megkívánja.

2. A katonák fegyverei kizárólag a lakományban biztos őrizet alatt álló helyen tartandó. Magánlakásokon fegyvert tartani csak kivételes esetekben szabad és pedig: ha az illető katona magánlakásban lakik,

mely lakás annyira biztosítva van, hogy fegyvere illetéktelen kezekbe ne kerüljön.

Ily esetben a fegyvert kizárólag a lakományból vagy lakományába való utoni és időben viselheti.

Ezen engedélyt az illető csapatparancsnok adhatja és pedig az előírt fegyverviselési engedély háttalján feltüntetendő következő szövegű záradék által utca, számú házában lakik. Fegyverét magánlakásán tarthatja. Aláírás.

3. Egyes katonák szolgálatban csak akkor viselhetnek fegyvert, ha a szolgálat sajátossága ezt megkívánja. Azon esetleges ürügy, hogy „hadművelti területen vagyunk“, el nem fogadható. Igazolás céljából ily alkalmaknál az alosztályparancsnok az illető katonára igazolványt állít ki, melyből kitűnik, hogy mily szolgálatban áll és hogy fegyvert viselhet a szolgálat tartamára. Ezen engedély az esetleg meglevő okmányon (menetlevél, nyilt parancs stb.) feltüntethető.

A jelenlegi rendelet a vörösörtséget nem érinti, mely részére külön rendelet áll fenn.

A vörös-őr kerületi parancsnoksággal egyetértőleg fenti rendeletem ellenőrzése céljából következő megállapodás jött létre:

A fegyverviselés ellenőrzését a vörös hadsereg alakulatainál az osztály (alosztály) parancsnok által időnként vezénylendő katonák (idősebb volt altisztek) végezzék, kik célra igazolvánnyal láttatnak el.

Ezenkívül az állomásparancsnokságok is vezényelnek ki időnként ellenőrző közegeket.

Oly katonáktól, kik jogtalanul viselnek fegyvert, a fegyver és a lőszer helyszínen elkobzandó, ellenszegülés esetén az illető leartóztatandó, szükség esetén a legközelebbi vörösör ezen ügyködésnél igénybe vehető.

Az elkobzott fegyver tulajdonosa fegyelmileg, vagy forradalmi törvényszék által büntetendő.

Megjegyzem, hogy a bizalmiférfi-rendszer megszüntetése óta az akkor kiállított fegyverviselési engedélyek bizalmi férfiak részére természetesen érvénytelenek.

Hadügyi megbizottak, kik vörös hadseregbei katonák, fegyvert bármikor viselhetnek, ha annak szükségességét jónak látják.

Lőszertartásra a fenti rendeletem értelemszerűen szintén vonatkozik.

Oly katonáknak, kik ezen rendelet dacára mégis annyira ragaszkodnak a fegyverviseléshez, soronkívül alkalom adandó arra, hogy fegyverüket a harcúterén használhassák; ilyen egyének ugyanis nem a legközelebbi menetszázadba osztandók be, hanem — esetleges kíséret mellett — közzvetlenül az arcvonalra küldendők. Neveik és csapattestük jelen rendeletre való hivatkozással ide jelentendők.

Katonai kerületi Parancsnokság Győr.
3249/Ko. sz. 1919.

A forradalmi törvényszék ítéletei.

őzv. Tamás Józsefnét (Tata) árdragításért 1000 kor., hatósági alkalmazott megrágalmazásért 500 kor. pénzbírságra ítélte.

Micha Ignácot (V. Szöllős) súlyos testi sértésért 1000 kor. pénzbírságra, 40 korona orvosi és gyógyszer megfizetésére.

Molnár István (Mocsa) árdragításért 1000 kor. pénzbírságra a munkástanács tagjai közüli kizárára.

Zábrácki Józsefnét árdragításért 500 kor. pénzbírságra.

Szommer Jakab (Kömlőd) fehér pénz el nem fogadásért 2000 kor. pénzbírságra.

Fibi Dezső (Tatabánya) házassági ígéret nem teljesítésért 3000 kor. kártérítésre.

őzv. Matik Józsefnét önbíráskodásért 100 korona kárpótlásra.

Hajagos Andor (Tóváros) élelmiszer halmozásért az élelmiszer elkobzására.

Susztér Jánosnét (Tata) fehér pénz el nem fogadásért 1000 korona pénzbírságra ítélte.

A tóvárosi munkás és katonatanács büntető bírása a következő ítéleteket hozta:

Zábrák Kálmán tóvárosi lakost mezőrendőri kihágás miatt 10 kor. pénzbüntetésre.

Martinkovics József tóvárosi lakost mezőrendőri kihágás miatt 20 korona pénzbüntetésre.

Kornéli János tóvárosi lakost mezőrendőri kihágás miatt 700 kor. kár. értés, 25 kor. eljárási költség és 500 kor. pénzbüntetésre vagy 14 napi fogházbüntetésre ítélte; az ítélet rendelkező részének teljesítésére König Nándor tóvárosi lakost, a fiatalokú Kornéli János munkaadóját kötelezte.

Mennich István tóvárosi lakost hatósági közegek elleni becsületsértés, veszélyes fenyegetés és a fennálló rendeletek ellen való ellenszegülés miatt 3000 kor. pénzbüntetésre, nem fizetés esetén önköltségen eltöltendő 2 hónapi fogházra és 3 hónapi ugyancsak önköltségen eltöltendő fogházbüntetésre ítélte; a fogházbüntetés alkalmazását egyelőre 6 havi időtartama felfüggesztette.

Varga György tatabányai lakost Szarvas Ignác tóvárosi lakos panaszára és javára 14 métermázsza szénának 8 nap alatti szállítására, vagy 1420 korona árkülömbözetnek megtérítésében marasztalta. Nem fizetés esetén 14 napi önköltségen eltöltendő fogházbüntetésre ítélte.

TATABÁNYA.

Visszapillantás egy régi sztrájkra.

Midőn a nemzetek között fennálló szolidaritás mind szűkebb lesz, mikor egy-egy ország gazdasági katasztrófája a szomszédos országok gazdasági életére visszahatást szül, mikor a nagy munkásmozgalmakat külföldön úgy a munkások, mint a munkáltatók egyaránt feszült figyelemmel kísérik, vesszünk mi is egy visszapillantást a múltba, hogy minő hatalmas erejű volt az 1913 július 22-30-ig terjedő nagy belga általános sztrájk.

Az tudva levő dolog, hogy a világháború előtti években a proletáriátus jogaitól teljesen megvolt fosztva, kivolt szolgáltatva a kapitalisták kénye-kedvének, nem volt ki fájdalmaikat, panaszait meghallgassa, teljesen a hatalmasok igája alatt nyögtek.

Annál hihetlenebb s szenzációsabb hatott az a nagy és sikeres demonstráció, melyet a belga proletáriátus rendezett, mert ezáltal megmutatta azt, hogy az egység, az összetartás, az erő s a hatalom kizárólag a munkásság kezében van.

1913 július hónap egy a bérkérdésektől teljesen távol álló politikai sztrájkot rendezett a belgiumi munkásság, mely a belga szocialista proletáregységet, s az általános, titkos választójogot írta zászlajára. A kormány merev álláspontot foglalt el, s minden tárgyalás elől elzárkózott.

Eleinte nem lehetett tudni, vajjon siker fogja-e koronázni hatalmas megmozdulásukat, avagy kudarc lesz-e a vége a nagy munka beszüntetésnek.

A szocialista vezérek fáradhatatlan tevékenységének gyors és ügyes intézkedéseinek volt köszönhető az, hogy az első nap (júl. 24) az összes lapkiadók, szerkesztők, betűszedők, szóval az egész sajtó, továbbá a nagy villanytelepek munkásai beszüntették a munkát, számszerint mintegy 45 ezren. Később ezeket követték a nagy fonó és szövő gyárak, majd a vasgyárak s végül a bányák munkássága úgy, hogy harmadik nap a sztrájkolók száma elérte a 250 ezret.

Idáig csak a szervezett munkásság állta a sztrájkot, de midőn a gyárak szervezetlen munkásai látták a szervezett munkásság igazi megdönthetetlen egységét, ők is csatlakoztak a nagy mozgalomhoz. A sztrájkolók száma ezzel elérte a 400 ezret.

A belügyminiszterium a sztrájk óriási arányától megdöbben s nagy engedmények

árán tárgyalást akart folytatni a munkássággal. Azok azonban csak programjuk teljes elfogadása esetén hajlandók tárgyalni. A szocialisták s általában az egész munkásság mindenhol közszerepet tárgyaltak, sőt sokan, érzelmük kifejezése gyanánt, a gyárak szellemi munkásainak nagy része is hozzájuk csatlakozott, mintegy 60 ezren.

Július 29-én a sztrájk elérte tetőpontját. Egész belgiumban megbénult az ipar s a kereskedelem, megálltak a vasutak, kihűlték a gyárak kazánjai, a bányákban kizárólag csak a szivattyúk működtek. A kormány erélyes rendszabályokat alkalmazott, úgy látszik, mégis előre készült a nagy sztrájkra mert Angliából 4—5 hétre való szénkészletet szerzett be, azonban a vasutasok öntulajtonmagatartása azt eredményezte, hogy a vasut kizárólag a munkásság szükségelte élelmiszert szállította. A kormány a hadsereg ezredeiben a 15 hónapi szolgálati időt kitöltötteket zászlók alatt visszatartották, a nagyobb városokban polgárőrséget szerveztek, hogy a megerősített rendőrséget és a csapatokat szükség esetén támogassák. Ilyen volt a két szemben álló tábor helyzete.

Egyik oldalán a centumpárt és a kormány, a másik oldalán a szocialisták a munkásság zömével.

Az utolsó napokban a kikötő munkások egy része felvette a munkát, viszont a magán cégek alkalmazottjainak csatlakozásával újból hatalmas számmal növekedett a sztrájkolók tábor. Ekkor már semmi kétség nem volt, hogy ki lesz a győztes fél.

Vége is, látva a kormány nagy tehetlenségét, a mindinkább érezhetővé vált országos kár, de különösen a polgári elem széles rétegének a munkásság ébresztette színpátálával számolva, meghajolt a sztrájk előtt s teljesítette jogos kívánságukat: megadta az általános, titkos választói jogot.

(S. E.)

Sport.

T. S. C. I. M. T. K. I. combinált. 2:1 (0:0) Biró: Hoffenreich. (Budapest.) „33-as F. C.“

Heves iramu, néha durva, veszekedésekkel teli mérkőzés zajlott le vasárnap a tatabányai sporttelepen. Az összes incidensek egyenes oka Hoffenreich bíró helytelen lefújásai, tapasztalatlansága, gyenge s ingadozó bíraskodása volt. Az M. T. K. játékosai, kiknek nagy része szerepelt s szerepel ma is az első csapatban, maguk is beismerték, hogy a bírónak kirívó magatartása idézte elő a mérkőzés durva elfajulását.

Tatabánya, dacára hogy nélkülözötte csapatjának két főerősségét, Frühwirth és Obizot, mégis a mérkőzésen állandó fölénye volt, s odaadó, ambiciós játéka után megérdemelte a győzelmet. Krappán kezd elérni nagy játék-nívóját, de formáját nem tudja még kijátszani, mivel lábujja még mindig megakadályozza, mégis a győzelem megszerzésében orozslány része volt. Trattner fáradhatatlan s játékaival szép beadásaival nagy hasznára volt csapatának. Rösner játéka csak dicsőretet mondhatunk, sok veszélyes támadását szerele le az M. T. K. csatársorának.

Gerstenkorn játéka állandó javulás mutatkozik. Sebeszta kifogástalanul védett, a kapott goolt nem mentette. Az M. T. K. ből kiváltak Dobsza, kinek gyönyörű tribünjátéka a nagy M. T. K. játéka emlékeztet továbbá Odota, kit a sebes íram, a gyors labdaadás, biztos fejelés az első közé emel. Kiváltak még Uszka, Nyul I. és Nyul II.

A bíró sipjára Tatabányán a következő összeállításban vette fel a közdelmet: Sebeszta Vinter, Rösner, Bognár II. Cseh, Sonkup, Gajda, Trattner, Krappán, Torda, Gerstenkorn, Nagy szél ellen. Tatabánya kezd, s a 3-ik percben az M. T. K. már kapura lö. Tíz percben keresztül már erős iramot diktál az M. T. K. a T. S. C. védelme azonban minden támadást biztosan szerez. A huszadik perc után az M. T. K. kénytelen a vezetést átengedni a T. S. C. gyönyörűen működő csatársorának. Több veszélyes lövést kap az M. T. K. kapusa, azonban szerencséjére menti őket.

A második féldőben a T. S. C. teljesen uralja a mezőnyt, s támadást támadás után indít. Gerstenkorn szép és lövései a kapu mellett süvitenek el. A 15-ik perben Krappán leszökik s 1 méterről védhetetlen goolt lö. 1:0 a 18-ik perben Dobsza kiugrik, s gyors iramba közeledik a kapuhoz Rösner hátulról szabályosan meglöki mire, a bíró 11-es büntető ugrást ítél, melyet Opat a hálóba jutatt 1:1 Most már az elért győzelem visszaszerzéséért küzd a T. S. C. A 34-ik perben Gerstenkorn korneet rug, a labdát Krappán lefogalva Tordához jutattja, ki azonnal a hálóba küldi. 2:1.

Tatabányai hírek.

Zahoval Miklós elváltunk és Králl Mariska házasságot kötöttek.

Jól sikerült vigjátékokkal egybekötött táncmulatságot rendeztek, a tatabányai özegek, árvák s rokkantak saját alapjuk javára Minden tekintetben kielégített a mulatság ámbár az egyes darabok kissé rövidék voltak.

Tatabánya-Felsőgalla-Környe ellenőrző üzemtanács elnöke Orosz Lipót elvált, ki már meg is kezdte működését.

HIREK.

Házasság. Gál Arminné és Holzmán Artur július hó 30-án házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

Házasság. Krausz István és Varasdi Dolovschiák Katica, folyó hó 27-én házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

Nemmagyarosítás. Kohn Lajos, Kohn Andor és Kohn Pál a Belügyi Népbiztosság 282506/1918. rendelete folytán nevüket Káldorra magyarosították.

Adományok nyilvános nyugtáztatása. A május 1-én Komáromban elesett Tanczer Károly szervezett építőmunkás özegegy és árvája javára a tata-tóvárosi famunkások, az almásfüzitői famunkások, továbbá a tatatóvárosi szervezett munkásság vigalmi bizottsága gyűjtést indított, mely összeget 860 koronára 80 fillért özv. Tanczer Károlynak a munkástanács útján át is adott. Az adományokat alább részletezzük: Tatatóvárosi szervezett munkásság vigalmi bizottsága 500 K, Almásfüzitői szervezett munkásság gyűjtő ivén: Dorogi Gyula 12 K. Dr. Kohn N., Gavran Ferenc 10—10 K. Nemes Béni, Brüger N. 6—6 K. Dorogi István, Taub Sándor, Varga László, Reschner Józsa Sándor, Balla Lajos, Hancmann 5—5 K. Sik József, Hanák István, Szeleten Kugli István, Bíró Ferenc Hucher József 4—4 K. Hartman János, Dongó József, Bányai Sándor, Resner József, Szalai István 3—3 K. Hornyak, Tárnok Lajos, Fantan, Wéber, Simicz, Marton, Viletek, Klein, Hanák, Tilkov, Hága, Moletz, Nyers, Bozetski, Fohner, Ungár, Bencze, Pachter, Spiller, Halász, Illés, Ertl, Battmauer, Ámon, Lóvi Mátyás, Molnár István, Vágyóéki, Nagy József, Szalai Dániel, Ventári, Forró Gáspár, Pakó Mihály, Szabó Bálint, Steiger József, Takácsi, Szép Lajos, Liszka Lajos, Király, Németh, Győri József, Kun 2—2 K. König József, Vieger József, Véber Pál, Véber Ferenc, Bojér István, Róth, Szűcs Pál, Táske Pál, Vágner, Hartmann, Heizer, Kocnél, Szabó Gyula, Griczi József, Kuszák Lajos 1—1 K. — A tatatóvárosi szervezett famunkások gyűjtőívén: Heitz Béla, Dulai Barnabás, 20—20 K, Singer Mór, Gruber Lajos, Szűcs János, Ujvári János 10—10 K. Pokker János, Babák Béla 6—6 K. Úrga József, Bucsi János, Orbán József, 5—5 K. Gerencsér László, Terbák József 4—4 K. Kiss Mihály, Ámon József, Csicsai János 3—3 K. Szuh István, Szécsényi István, Takács István 2—2 K. Németh Lajos 2 K 30 fillét.

Jótékony alapunk. Özv. Smart Róbertné férje elhunyt alkalmából koszoru megváltás címén szerkesztőségünkhöz 501 koronát küldött be azon kéréssel, hogy a jelzett összeget belátásuk szerint oda fordítsuk, ahol a segélyezésnek legnagyobb szükségét látjuk. Nyilvánosan nyugtázzuk ezennel a hozzánk küldött összeget s egyelőre megőrizzük azt. Adandó alkalommal majd módját fogjuk ejteni, hogy mi célra fogjuk felhasználni. Mindenesetre szem előtt tartjuk, hogy olyan helyre, hol a legnagyobb szükségét látjuk a segélyezésnek.

Ballet-estély Tatán. A gimnázium disztermében Herceg Béla hegedűművész klasszikus táncestélyt rendez. Ó-görög-, francia és spanyol táncszámok, hegedű számok a szintista művészet megnyilvánulásai. A szereplők közül Dobrovics Márta a városi színház fiatal művésznője is föl lép, hogy kezdő ragyogó művészetével gyönyörködtesen. A művész est jövő hét keddjén és szerdán lesz megtartva. Jegyek vasárnaptól kezdődőleg a Komárom-Vármegye kiadóhivatalában, az Apolló mozgó pénzáránál, Tóvároson Veszprémiéknél előre válthatók. — Örülünk, hogy végre szintista művészet tesztátogatást Tatán, s a legmelegebb érdeklődéssel várjuk a művészeket, hogy szellemileg felüdítsenek! Szeretnénk látni hogy Tata-Tóváros közönsége tisztán és becsületesen kivége részét e művészi élvezetből s szerető lelkesültséggel kívánunk a művészeknek tüneményes sikert.

Az órabérek kifizetésének szabályozása. A népgazdasági tanács egy újabb rendelkezése értelmében csak a munkában eltöltött órák kifizetését szabad eszközölni. Ettől eltérően minden kifizetés a forradalmi kormányzótanács LVIV. számú rendeletében ütközik, mely rendelet világosan kimondja, hogy csak a tényleges munkaidő fizethető ki. Nagyon természetesnek találjuk mi is ennek a rendelkezésnek a helyességét, hiszen a munkátlanul eltöltött időt mi jogcimen lehetne kifizetni. A legnagyobb igazságtalanság lenne és ellenkezne minden szociálista szellemmel ennek a gyakorlati érvényre jutása. Csak mosolyognunk kell ilyen eseteken, hogy valakit azért fizessenek, mert nem dolgozik. Tul vagyunk azon a visszas helyzetben mikor a dolgozók bőrre ment az ilyen igazságtalanság. Csak egyforma mértékkel mindenkinek; aki dolgozik, annak igaza van, a ki nem dolgozik, annak pedig semmiféle jogcímet sem lehet találni arra, hogy a dolgozó társadalom bőrén munkátlanul tölthesse az idejét.

Sport.

Vasárnap, 27-én erős erőpróbát állt ki a TAC. Az I. csapat a Győri DAC-al mérkőzött. Mielőtt a mérkőzés leírásához foglalnánk, megállapíthatjuk, hogy most már simán, minden előzetes keveredés nélkül tudott a TAC egy teljesen komplett csapatot szerepeltetni, mely idegen pályán, erős csapattal szemben, győzelemre tudta vinni a TAC színeit.

TAC-DAC: 3:2 (2:1) A mérkőzés a győri ETO pályán folyt le kedvező időben. A tataiak rövidesen fölénybe kerültek.

A csapat gerince most a fedezett, ez az, ami Tatán mindig győngye volt. — A mostani fedeztetet elsőrangú, mely jelenleg is erőteljesítményt végzett. Általában az egész csapat jó volt.

A TAC „liga” csapata helyben játszotta le revande mérkőzését Bicskével s ismételtén győz 4:2 (3:1) arányban. Bicske, pesti játékosokkal megerősítve jött le, látszott rajtuk a javulás. A liga tartalékokkal volt kénytelen szerepelni. A TAC csatársora mindjárt támad, s már a 4. percben Nagy az első gólt rúgja, utána Zhorella II-ből a másodikat, majd Nagy egy szép beadásból a 3 gólt fejeseli. Csak ezután kezd Bicske támadni és állandó lerohanásaival veszélyezteti a TAC hálóját. Ettől kezdve fölényben vannak, s a féldő végén egy goalt rugniok.

A II. féldőben ismét Bicske támad s eredménytelen 20 perc után szabadrugásból ismét goalt lő. Bár a bicskei bíró több is ezt és henzet nem ítél meg s egy játékosat kiállít, a Tac nem keseredik el s az utolsó percben Hegedűs I. a negyedik goalt rúgja.

A „liga” általában meglátszott a training hiány, a csatársor nincs összeszokva, a játékosok gyakori változtatása miatt. Most már reméljük ez meg fog szünni.

A mai verseny világosan megmutatta, hogy a TAC-nak vizsgázott bírora van szüksége.

Vasárnap, aug. 3-án a Tatabányai kereskedők csapata mérkőzik a TAC Combinálttal.

A közel jövőben Győrben nagy úszóverseny lesz, amelyen a TAC úszógárdája is részt vesz. Az úszók már is erősen trainiroznak, hetenként kétszer s bizunk, hogy a versenyen sikert fog aratni a TAC. F. S.

Nyilatkozat.

A tóvárosi büntető bíró ítélete alapján ifj. Gerstenkorn Antaltól ezenel bocsánatot kérek.

Tóváros, 1919. július 25.

Hofbauer Károly.

2085/1919. Járásí Intéző bizottságtól.

Megsemmisítés.

Primasz József, banai illetőségű ács segéd, a gesztesi járás főszolgabírói hivatala által 27/mk. 1908. szám alatt kiállított munkakönyvét ismeretlen módon és helyen elvesztette. Megsemmisitem.

Nagyigmánd, 1919. július 27-én.

Járásí Intéző bizottság

2087/1919. Járásí Intéző bizottságtól.

Megsemmisítés.

Járóka Béla ácsi lakos, Ács község munkástanácsa által egy darab szürke kanca lóról 298/1919. sz. a. kiállított marhalevelet, ismeretlen körülmények között elvesztette. Megsemmisitem.

Nagyigmánd, 1919. július 27-én.

Járásí Intéző bizottság

Komárom Vármegyei Direktórium Közigazgatási Ügyosztályától.

31170/1919.

Megsemmisítés.

Sárközi Vendel tatabányai lakos a héregi munkástanács által 13/1919. sz. alatt kiállított községi bizonyítványát f. évi július 18-án Budapesten a keleti pályaudvaron elvesztette. Megsemmisitem.

Tata, 1919. július 28.

Vármegyei Direktórium.

Troykó Béla, közig. osztv.

Jó karban levő
kerékpárt
keresek megvételre.
Cím a kiadóhivatalban.

Csodás szép csak az a nő lehet, ki

A praeparatumok
jóságáért és
eredményért
kezeskedem.

„MEDE” NÖVÉNYKRÉMET
használ, mert eltűnik a
szeptilos, májfoltos, himbó-
helyes, anyajeleles felső
hámrétege és úde ifjú arc-
bört nyer.
. Ára 25.— kor.

ALABASTROMHOZ hasonló
lesz a bőre, ha „MEDEA”
emallorómet és pudert
használ nappalra.
Ára mindkettőnek 37.— K.

Diszkrét szót-
küldés utánvét
vagy a pénz
előleges bekül-
dése mellett
. kapható:

HAJA MEGNŐ ÉS NEM HULL,
ha haját a „MEDEA” nő-
vényárlattal ápolja.
. Ára 22.— kor.

MATIS és PRAMGER
kozmetikai ve-
gyésznől.
. Kípest.

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagihiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WAGNER

Országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagyáruháza.

Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek 1500 koronáig.

Dalszöveges lemezjegyzék és árjegyzék ingyen!

(VI.)

Komárom vármegye pénzügyi főosztályának és a pénzügyi népbiztos ellenőrző megbizottjának pénzügyi jelentése 1919. május hó 1.-től, 1919. július hó 15.-ig.

Közellátás külkereskedelmi osztálya

A közellátás külkereskedelmi osztálya részére a Közgazdasági Takarékbank nyitattunk folyószámlát. E számla adatai:

Tartozik VI/30. 1,008,072.98	Követel 1,154,465.30
VII/17. 1,231,391.25	1,127,427.97
2,239,464.23	2,299,893.27

Tartozik VII/17. 37,229.04
 ehhez hozzáveendő az adóhivataltól eddig felvett és a számla javára lefizetett . . . 990,939.—
 tartozás: 1,028,167.04

ebből leszámítva a rézgálicra folyósított 200.000 K., mely apróbb tételekben már is befolyik
 marad fedezetlen tartozás 828,167.04

ez az összeg az itfelyő árukból teljesen befog folyni, sőt bizonyos pénzelesleg is fog mutatkozni.

Természetesen gondunk lesz arra, hogy az árak ellenértéke a tartozások fedezésére fordíttassék.

E két osztályon kívül nagyobb összegek nem folyósítottak az osztályoknak csak egy kisebb tétel a Közoktatásügyi Népbiztosság Művészeti és Muzeumi Osztálya részére, mint a Művelődési osztály kiadása.

Közalkalmazottak fizetésének rendezése.

Ugyancsak az osztály vett részt a Közalkalmazottak fizetésrendezésének előkészítésében és midőn a törvényes rendelkezés megjelent, az egyes osztályokba való sorozásra vonatkozólag esetről-esetre előterjesztést tett.

Munkástanácsok pénzügyei.

A munkástanácsok pénzügyeit és könyvelését illetőleg a pénzügyi osztály a megye területén több helyen folytatott nagyobb szabású tevékenységet. A nagy átalakulás folytán a régi községi adminisztráció megszűnt, helyette a munkástanácsok részére kevésbé bürokratikus pézkezelésről és könyvelésről kellett gondoskodni. Különösen a vidéki egyes munkástanácsokat kellett e téren pénzügyi tanácsokkal támogatni. Számos költéselőirányzatot szerkesztettünk a munkástanácsok részére, azoknak kiadásait a maguk részéről tőlünk telhetőleg egyensúlyban tartani óhajtottuk.

Ily módon az osztály Tatán és Tóvároson összesen 5, vidéken 17 ízben állott a munkástanácsok rendelkezésére.

Az egyes pénztárak ellenőrzésére vonatkozólag az ellenőrző osztálytól szülő részben fogunk megemlékezni.

Szocializált Termelőszövetkezetek és Iparvállalatok pénzügyei.

A pénzügyi fő osztály átlagban naponta 35-40 benyújtott munkabérlistát és kiadási előirányzatot folyósít. Ezen folyósításokon nem csak azt vizsgálja, hogy alakszerűleg helyesek-e és a fennálló rendeleteknek megfelelőek-e, hanem törekszik arra, hogy a kiadások lehetőleg csökkenjenek, a pénzforgalom átutalások útján bonyolódjék le, a bevételek pontosan befolyjanak.

A Pénzügyi Népbiztos Ellenőrző Megbizottjának ügyköre.

A Pénzügyi Népbiztos Ellenőrző Megbizottjának működési köre szorosan egybekapcsolódott a Vármegyei Pénzügyi Főosztályának tevékenységével. Működése két különálló ügyköre osztható: u. m a pénztintézetek és hitelszövetkezetek ügyeire és ezeknek, valamint az adóhivataloknak, állampénztáraknak, szocializált ipari és mezőgazdasági üzemeknek ellenőrzésére.

Pénztintézetek és Hitelszövetkezetek ügyei.

A vármegye területén: 5 Takarékpénztár
 " " 3 Takarékszövetkezet
 " " 2 Hitelszövetkezet
 tartozik az osztály ügykörébe.

Ezek közül működik:

Tatán: 2 Takarékpénztár, 2 Takarékszövetkezet.

Tóvároson: 1 Takarékpénztár.
 Kisbéren: 2 Takarékpénztár.
 Nagyigmádon: 1 Takarékszövetkezet.
 Környén: 1 Hitelszövetkezet.
 Vértesszöllősen: 1 Hitelszövetkezet.

A felsorolt pénztintézeteknél kezelt ügyek foglalkoztatták a Pénzügyi Népbiztos ellenőrző megbizottját

A már korábban ellenőrzés alá vett intézetek könyvelését a modern viszonyokhoz kellőleg igyekeztünk átalakítani. Mindenüvé megbízható „kiküldötteket” rendeltünk ki és igyekeztünk arra irányult, hogy az ügyek lebonyolítása teljesen a rendeletek szerint minél gyorsabban történhessék. Ennek folytán új munkabeosztást kaptak a bankmunkások, számos áthelyezéssel megoldottuk azt a kérdést, hogy mindenütt elegendő munkaerő álljon rendelkezésre.

Az a nagy forgalom, melyet ily módon lebonyolítani sikerült, kellőleg kitűnik a statisztikai részben feltüntetett számadatok által.

A bankmunkások szervezkedésének kérdését, valamint azoknak hetibérrendszerű fizetési beosztását, ugyancsak osztályunk közvetítésével intézték el az egyes fórumok.

Aprópénz hiány.

Szorosan ide tartozik jelentésünk az aprópénzhiányról. Hogy ezt a bajt elkerülhessük minden szükséges intézkedést megtettünk. Az Osztrák Magyar Banknál és Pénzügyi Népbiztosságnál több ízben személyesen is eljártunk, számos távirat és átirat sürgette ennek a kérdésnek megoldását.

Sikerült is Budapestről több ízben aprópénzt beszerezni; összesen 2,900.000. korona értékben apró bankjegyekben, melyet az Ipari és Mezőgazdasági üzemek között a szükséglet mérvéhez képest osztottunk szét. Természetesen ez koránt sem fedezte a hiányt és jelenleg is folytonosan érintkezésben vagyunk a Pénzügyi főosztállyal, hogy megfelelő mennyiségű aprópénzt kaphassunk.

Az aprópénz hiány azonban véglegesen csak akkor lesz megoldható, ha megfelelő mennyiségű új kibocsájtású apró bankjegyeket sikerül szereznünk.

Kékpénz, fehérpénz.

Az a pénzügyileg teljesen indokolatlan babona, amely a kékpénzhez fűződött, pénztintézeteknek rendkívül súlyos gondot okozott. Mielőtt megjelent volna a Forradalmi Kormányzatának CXI. számú rendelete. Már a pénztintézetek igyekeztek mindenkit meggyőzni arról, hogy a fehérpénz legalább is olyan értékes, mint a kék. Hogy pedig a kékpénzek elrejtését megakadályozzuk, hetekkel a rendelet megjelenése előtt már beszüntettük a kékpénzek kiadásait.

A CXI. számú rendelet megjelenése óta a kékpénz forgalom a pénztintézeteknél teljesen megszűnt, a készletek az Osztrák Magyar Bankba belettek szolgáltatva. Sajnos azonban a közönség köréből beváltás végett alig hoznak be kékpénzt.

Értékpapírok beszoigáltatása.

A Pénzügyi Népbiztosság 26 P. N. számú rendelete intézkedett az értékpapír beszoigáltatásáról: Ezt a rendeletet megfelelő forrásban az egész megye területén az illetékes hatóságok útján közzétettük és a beszoigáltatási helyeket megfelelően decentralizáltuk. Ennek meg is volt a kívánt eredménye, amint ez a statisztikai adatokból kitűnik.

Gondoskodtunk arról, hogy az ily beszoigáltatott értékpapírok nyilvántartását minden intézet megfelelően felfektesse és kezelje.

Ugyancsak gondoskodtunk arról, hogy a régi értékpapírok is letét skontro és letétnyilvántartás alapján a legpontosabban kezelhessenek.

Ékszeres beszoigáltatása.

Osztályunk az ékszeres beszoigáltatására vonatkozólag is minden intézkedést megtett. Gondoskodott arról, hogy a Magyar Általános Hitelbank keretében működő ékszerbecslő bizottság egy kirendeltsége Tatán és Tóvároson is 3 napon keresztül működjék, eljár az összes Közigazgatási hatóságoknál, hogy a beszoigáltatásra mindenkit kötelezzon, azonban ez a rendelet végrehajtása különösebb eredménnyel nem járt.

Az Esterházy-féle ékszeres beszoigáltatása.

Az Esterházy-féle kastélyban őrzött gyémántok, ezüstkészletek és ezüst evőeszközök beszoigáltatására vonatkozólag osztályunk minden megfelelő intézkedést megtett. Az illetékes tényezőkkel folytatott számos tárgyalás, Budapesttel folytatott állandó telefon és távirati érintkezés által ugyszólván kiharcoltuk, hogy ezek az ékszeres Budapestre szállíttassanak.

Az ékszer becselő bizottság által kiküldött szakértők és osztályunk tevékeny közreműködése folytán ezek a kincsek, különösen a történelmileg híres gyémántok ma már a Hitelbank budapesti pincél pincéjében pihennek és várják, hogy azt a felállítandó tatal múzeumhan majd közszemlére tegyék. Ugyancsak ezzel a gyűjteménnyel szállítottak Budapestre számos értékes ezüstműt is.

Könyvelési kérdések.

A Kisbéri Takarékpénztár régi rendszerű olasz könyvelése most van átalakítás alatt. A Tóvárosi Iparbank könyvelésének reorganizálása és a hátralékok elkönyvelése már megtörtént. Ezenkívül jelenthetem, hogy a budapesti Népbiztosságok, valamint egyéb központi szervek által kért összes kimutatások, bár igen terhes munkát róttak reánk, mindenkor pontos időben elkészültek és Budapestre elküldettek.

A Nagyigmáncsi Önségélyző Népbank szervezésére vonatkozó előkészületek folyamatban vannak.

Ellenőrzőosztály működése.

Az ellenőrzőosztály működési köre ugy a pénztintézetekre mint az adóhivatalokra, állampénztárakra, munkástanácsai pénztárakra, termelőszövetkezeti és ipari üzemek pénztáira kiterjed. Ugyancsak ez az osztály vizsgálta felül a Direktórium ügyosztályainak pézkezelését és folyó évi május hó 22-én kelt pénzügyi népbiztosi kinevezés folytán irányította a vármegyei pézkezelést.

Munkásságára világot veinek a következő statisztikai adatok:

Átvizgált ipari szövetkezetet 14 alkalommal
" mezőgazd. " 39 "
" munkástanácsai pénztárt 9 "
" megyei ügyosztályt 8 "

Ezenkívül átvizsgálta az állampénztárhoz intézett összes megyei kiutalásokat. Részt vett, mint könyvszakértő a Vármegyei Direktórium által elrendelt fegyelmi vizsgálatokban.

Részt vett a Tatai és Tóvárosi Munkástanácsok minden olyan ülésén ahol pézkezelésről volt szó és ott megfelelő pénzügyi szakvéleményt adott.

Ugyancsak pénzügyi szakvéleményt adott a Vármegyei Intéző-bizottsági üléseknek is, ahol a megyei pénzügyeket állandóan ismertette, az egyes pénzügyi intézkedésekre vonatkozó előterjesztéseket és javaslatokat megtette.

Ezenkívül folytonos, ugyszólván mindennapos ellenőrzés alatt tartja a megyei pénztintézeteket, a pénztintézei kiküldötteket az ellenőrző főmegbizott pedig állandóan felügyeletet gyakorol a megyében működő két pénzügyi megbizott tevékenysége felett.

A megye általános pénzügyi helyzete.

A statisztikai adatokból kitűnik, hogy a megyére átlagban 3 hónap alatt mintegy 160.000.000.— korona összforgalom volt, Eddig a legnagyobb tehertételek.

Az állampénztárnál.

A községi és köztisztviselők fizetései, Munkástanácsok ellátmányai. Ezekre vonatkozólag már történtek rendeleti intézkedések, de még a községi alkalmazottak, intézőbizottsági tagok fizetése véglegesen rendezve nincs. A Munkástanácsok pénzellátmányát a Belügyi Népbiztossággal egyetértőleg a Nép-gazdasági Tanács pénzügyi főosztálya legközelebbi rendeletileg szabályozni fogja.

A Takarékpénztáraknál:

Az ipari termelőszövetkezetek állandó deficitje, a kertgazdaságok nagyösszegű behúzásai.

Ezzel szemben a Takarékpénztáraknál a betétek 10%-os kifizetéseire és a szabadbetétek bármikor leendő visszafizetésére is számítani kell. Átlagban 2 millió korona készpénzállományt kell a folyó kiutalások céljaira állandóan pénztárba tartani. Tekintettel arra, hogy budapesti követelésünk 12 millió koronát tesz ki, azonkívül 9 és 1/2 millió korona letéttel rendelkezünk, melyre 4 és 3/4 millió korona kölcsön vehető esetleg igénybe, azonkívül számítani arra, hogy a termelőszövetkezetek részéről gabona ellenértéke fejében megfelelő bevételünk lesz, pénzügyi szükségletünk hosszú időre biztosítva van.

Jövendő terveink.

A pénzügyi intézeteknél legelsőként teendők a fuzió elkészítése. Alapul a Tatai és Tóvárosi Takarékpénztárt szemeltük ki, ebbe fognak a többiek beolvadni. Ez idő szerint készül minden intézetnél a március 21-iki mérleg, melynek alapján a fuzió meg fog történni.

Kisbéren a Kisbéri Takarékpénztár lesz a fuzió alap, Nagyigmádon pedig az Önségélyző Népbankot szervezzük át erre a célra.

Mezőgazdasági hitelintézetek.

Előterjesztésünkre a Pénzügyi Népbiztos Mezőgazdasági Hitelintézetekké kirendelte. Ideiglenes megyei intézetté: Tatai és Tóvárosi Takarékpénztárt, Tata. Tatai járási intézetté: Tatai és Tóvárosi takarékpénztárt, Tata. Gesztesi járási intézetté: Kisbéri Takarékpénztárt, Kisbér.

Kerületi termény hivatal.

A kerületi Terményhivatal átiratba kérte, hogy Komárom-Ujvárosban és Nagyigmádon esetleg Bánhidán is nagyobb összegeket tartsunk rendelkezésére, oly célokból, hogy az általa átvett gabona fölöslegeket a kistermelőknek kifizethesse.

Amennyiben erre szükség lesz, a kellő időben megfelelő ideiglenes kirendeltségeket fogunk létesíteni az egyes helyeken, ahol készpénz kifizetések lesznek, a bizományosok akkreditálására vonatkozólag pedig központilag fogunk intézkedni.

Községi alkalmazottak fizetésrendezése.

Sürgős legközelebbi feladat a községi alkalmazottak fizetésének egységes rendezése. Ugyancsak meg kell oldani a különböző berendelt intézőbizottsági tagok napi díjainak, a Munkástanácsok költségelírászatának kérdését is. Az osztályt ennek előkészítése már is foglalkoztatja.

Statisztikai adatok.**A pénzügyi főosztály személyzeti beosztása:**

Osztályvezető: Steuer Imre pénzügyi népbiztos ellenőrző megbízottja.

I. Megyei és állampénztári ügyek. Osztályvezető Skrabák József pénzügyi megbízott, beosztva: Ficza Irén hivatalnok.

II. Ellenőrző osztály: Korpitsch Rezső pénzügyi megbízott, ifj. Mihályi Géza hivatalnok.

III. Bankügyek és Általános irányítás Steuer Imre pénzügyi főmegbízott, Korpitsch Rezső pénzügyi megbízott, iktatott ügydara-bok száma: 1165.

Pénzügyi statisztika.

Termelőszövetkezetek számláinak száma:	59.
Összes tartozásuk.	1.098.271,58
Összes követelésük.	1.052.511,78
Iparvállalatok számláinak száma:	14.
Összes tartozásuk.	973.886,44
Összes követelésük.	1.085.720,24
Kert gazdaságok számláinak száma:	2
Összes tartozásuk.	458.887,27
Összes követelésük.	—
10 holdon aluli szőlőbirtokok számláinak száma:	2
Összes tartozásuk.	014.454,40
Betéttállomány összes intézeteknél.	23.702.408,24
Követelések budapesti intézeteknél.	12.353.786,50
Értékpapírállomány (likvidációs kursus).	9.504.789,50
Készpénzállomány július hó 15-én.	1.917.336,58
Szabadbetétek az összes intézeteknél.	1.817.787,55
Összes folyószámlák száma:	396
Betétkönyvek száma:	100.000
Beszolgáltatott kölpónok összege:	5.600

Komárom Vármegye Pénzügyi Főosztálya

Komárom Vármegyei Direktórium Közigazgatási Ügyosztály jelentése.

Komárom vármegye közigazgatási osztályának működéséről 1919. évi június 4. től 1919. július 15-ig terjedő időre jelentésünket a következőkben terjesszük elő.

1. Az ügyosztály a várm. Direktóriumnak 1780/1919 számú rendelkezése alapján 1919. július 4-én alakult meg és működését ugyanezen napon megkezdte.

2. Az osztály egyrésze Nagyigmánd községben, a gesztesi járási intézőbizottság mellett mint közigazgatási kirendeltség tesz szolgálatot és végzi a vármegyei, a tatai, valamint gesztesi járási munkástanácsok mellett az összes közigazgatási szakmunkákat.

3. Az osztály ügykörébe tartozik minden közigazgatási és rendőri büntető bíráskodási teendő szakzerű feldolgozása.

Az ügyosztályba érkezett 1919. június 4-től f. é. július 15-ig, összesen 587 ügydarab, ebből elintéztetett 566. folyamatban van 21 drb.; az osztály a magán feleknek a hét minden napján rendelkezésére áll hétfőn és csütörtökön azonban csak halasztást nem tűrő sürgős ügyekben.

4. Az ügyosztály feladatát képezi továbbá a megyei és járási munkástanácsok intézőbizottsága mellett, az alkotmány rendelkezése értelmében, a községi munkástanácsok szervezésének, valamint működésének ellenőrzése és felügyelete. Az osztály személyzete a lehetőséghez, képest e téren is teljesítette kötelességét, tekintettel azonban arra, hogy a vármegye meg nem szállott területén 44 községi tanács ellenőrzésére hivatott, sok oldalú rendes napi teendője mellett ezen felügyeleti munka gyakorlására csak nagyon kevés idő áll rendelkezésére, ezen teendőit is már több községben elvégezte, mely felügyelet során az volt megápirható, hogy a községi munkástanácsok nem fejtették ki teljes tevékenységüket feladataik megvalósításában és pedig azért, mert a járási intézőbizottságok csak elkéve alakultak meg s kezdtek meg működésüket, a községi munkástanácsok összcállítása és működése pedig több helyen nem felel meg a Tanácsköztársaság alkotmánya követelményeinek; ezen szervezeti hiányok pótlása most már folyamatban van. A tanácsok ettől elte-

kintve teljes jóakarattal és igyekezettel sietnek megoldani a reájuk bízott feladatokat.

Az osztály felügyelete alá tartozó megyei járási és községi közalkalmazottaknak minden rétege — tekintettel arra, hogy az átszervezés ott, ahol az szükségesnek mutatkozott, minden alkalommal megtörtént, dolgozik és elismerésre érdemes, komoly munkát végez, mely munkájuk reményét ad arra, hogy az a velük szemben táplált bizalmatlanságot lassanként teljesen el fogja oszlatni, mivel a becsületesen munkálkodó közalkalmazott éppen olyan dolgozó proletárja a szocialista társadalomnak, mint a fizikai munkás!

5. Komárommegye területe és beosztása az országos népgazdasági tanácsnak 2185/919 számú rendelkezése folytán időközben ideiglenesen változást szenvedett, amennyiben mezőgazdasági és műszaki érdekekből a népgazdasági tanács 45. számú rendelete értelmében a végleges közigazgatási és termelési kerületi beosztás megtörténteig a vármegye területéből lekapcsolított és az esztergomi kerülethez csatoltatott: Héregyh, Gyermely, Gyarmat pusztá és Szomor község míg a győri kerülethez csatoltatott az Ács községhez tartozó Vas pusztá; ezzel szemben hozzájött a komáromi kerülethez, Veszprém megye zirci körzetéből Hánta községből a kisbéri állami ménésbirtok államánját képező Nádas pusztá, Ágazat és Nádasd majorok Kisbér községhez, Keréktelek községből a kisbéri állami ménésbirtok államánját képező Tarcs pusztá, Losonci telep, Nagy pusztá, Kis pusztá és Új pusztá pedig Tárkány községhez.

Gyermely, Szomor, é. Ácsközségek Komáromvármegye kebelében való további meghagyásuk iránt az eljárás megindították.

6. Az ügyosztály katonai osztálya a hadügyi népbiztosság rendelete értelmében lefolytatta és befejezte a vármegye területén az összes szervezett munkásoknak elrendelt lajstromozását, valamint a katonai szolgálatra alkalmas lovak meghatározott százalékának az összes községekben foganatolt igénybevételeit,

A kötelező lajstromozásnak egyoldalúlag csak a szervezett munkásokra való kimondása több helyen nagyfokú elégedetlenségre adott okot s ennek következménye volt az, hogy ebbeli kötelezettségének rendelet dacára nagyon sok szervezett munkás nem tett eleget. Az elmaradók azonban összeirat-tak s velük szemben a megtorló eljárás folyamatban van.

7. A gyámság és gondnoksági ügyek elintézése ez időszert nagy nehézségeket okoz az ügyosztályának, mivel Komárom városának a cseh megszállás folytáni elvesztése miatt a volt megyei árvaszék összes okmányai, értékei, főkönyvei szóval a gyámsági és gondnoksági teendők végzéséhez szükséges hivatalos adatok és alapok nem állanak az ügyosztálynak rendelkezésére s ezeknek oly mértékbeni pótlása, mely az egyes ügyek gyors elintézésére szükséges lenne vázolt okok miatt leküzdhetetlen akadályokat gördít sokszor az ügyosztály működése elé s késlelteti a felek érdekeinek pontos kielégítését.

E tekintetben tehát szükséges, hogy a vármegyei munkástanács a Belügyi népbiztosságnál érdemi intézkedést szorgalmazzon, annál is inkább, mivel ez ügyben már az ügyosztály a vármegyei Direktórium nevében a Belügyi népbiztosságnál előterjesztéssel élt, erre azonban választ mai napig sem kapott.

8. A közszolgálat érdekében kívánatos lenne a várm. munkástanács részéről a járási munkástanácsok és intézőbizottságok abbeli alkotmányos törekvésének méltányos kielégítése, hogy a járási közigazgatás a vármegyei közigazgatástól külső forma tekintetében is lehetőleg elkülönítessék, mivel ezen kérdés rendezetlensége gyakran illetékeségi, hatásköri és személyi természetű vitákra ad alkalmat s csak a bürokratikus munka indokolatlan felszaporodását, valamint az egyes tanácsok közti megértés s a közszolgálat érdekében kívánatos jó viszony megzavarását okozza.

Vármegyei közigazgatási osztály.